

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTHIH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v inozemstvu mesečno Din 15.—. — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5 poštni predal 22. telefon 2326. Čekovni račun št. 14335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značaj: vsaka beseda Din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstvu in nameščencem, vsaka beseda Din 0.50

Štev. 4 • Maribor, četrtek, dne 11. januarja 1940 • Leto XV

Draginjski val in delavstvo

Ob vsakem draginjskem valu je težko delavstvo. Kakor je drugod, tako je tudi pri nas. V najboljši konjunkturi je bila povprečna dnevna mezda skoraj za dva dinarja višja kakor je bila pred sedanjim draginjskim valom. To prihaja odtod, ker hoče kapital tudi v krizi svoj riziko zmanjšati s tem, da tudi še po krizi pritiska na mezde, kolikor more.

Roosevelt je v zadnji poslanici rekel, da je blagostanje (socialno) odvisno od narodnega dohodka. To pomeni v današnji družbi od prejemkov gospodarstva ali kapitala in delovnih slojev. — Produkcija, pridelovanje in poleg tega dobri zaslužki, ki konzumirajo izdelane in pridelane produkte, velik promet, more šele omogočiti boljše socialne razmere. Ni pa pričakovati tega rezultata, če se ne prepreči oderuštvo in oderuška špekulacija z blagom in v produkciji.

Tako načelo velja v izrazito kapitalistični Ameriki, katere predsednik je že ponovno poudaril, da je od teh momentov in popolne socialne preskrbe odvisen čim boljši socialni položaj vseh državljanov.

Ne trdimo, da je ameriški kapital enakega mnenja. Tudi ameriški kapital je brutalen z delavstvom kakor drugod ter najrajši pozablja na splošne interese in misli le nase. Ne čudimo se temu, ker poznamo zakone in logiko kapitalističnega gospodarstva.

Vojne razmere so povzročile pri nas draginjski val, ki je vsaj doslej, to lahko trdimo, do polovice umeten. Odrredbe proti draginji so počasne, ker je val prišel nenadoma in v splošnem tudi brez pravih vidnih vzrokov. Draginja se razteza na vse blago, čeprav ni splošnega pomanjkanja. Val draginje pritiska na delavčevo življenje, ki je bilo že doslej nizko.

Delavstvo ima v ta namen le svoje strokovne organizacije. Strokovne organizacije so orodje, ki imajo nalogo, voditi borbo za izboljšanje socialnega položaja.

Velika je zmožnost, če kdo misli, da bo samo z igranjem in zabavljanjem dosegel politični vpliv na razvoj dogodkov. Delavstvo mora marveč aktivno poseči v politiko in s svojim zdravim načrtnim delovanjem doseči odgovarjajoči vpliv. Kroj družbe se prireza v politiki, v politiki se odloča tudi o delavski usodi.

Strokovne organizacije so nepolitične in se morajo gibati po veljavni zakonodaji v svojih mejah, čeprav nihče ne ve, kje je meja med politiko in nepolitiko. Navadno je tako, če komu ni kaj všeč, je politično, če mu je všeč, pa ni.

V nepolitičnih strokovnih organizacijah se lahko udeležuje vse pametno in trezno delavstvo, ki priznava socialni boj za obstanek. Pravimo, da je to dolžnost delavstva. Delavec, ki ni član, je malomaren in hoče imeti dobiček od organizacije, ki ga izvojujejo organizirani delavci. Dolžnost vsakega delavca je, da pripada svoji organizaciji, da ga tovariši ne bodo smatrali za škodljivca in parazita. — Pripomnimo pa še, da mora vsak delavec tudi iskreno podpirati delovanje organizacije, ki ima edina pravico, da zastopa delavske interese na pristojnih mestih po svojem temeljitem presojanju položaja. Ta mora dobro poznati razmere in o njih obvestiti zaupnike in članstvo. Od discipline v organizaciji in zaupanja do nje, v njej in zunaj nje, je odvisen vsak uspeh. — Razkrajanje, naj pride od koderkoli, od nezadovoljstev ali agentov provoka-

Tudi delavci in nameščenci smo tu

Ureditev države v smislu sporazuma je v polnem teku. V duhu demokracije in svobode so se pričele upravne reforme prenašati, uvajati in izvajati. Tako menimo, da je prav. Poudarili smo pa že, da more ostati gospodarska politika, ki je jedro državne politike, le državna. Samoupravne stvari glede gospodarstva bodo ostale skupne, ker se gospodarska politika ne da deliti na posamezne dele ene geografske celote. — Tudi bi se gospodarstveniki lepo zahvalili za parcelacijo njihovega gospodarstva in njihove politike, ker vedo,

da bi razkosana gospodarska politika ne uspevala in imela neprestano komplicirane ovire in mnogo večji riziko. To vprašanje ostane kar izven diskusije in se bo avtomatično vršilo dalje kakor se je vršilo doslej.

Pogrešamo pa pri tem isto doslednost v socialni politiki in glede delavskih organizacij. Socialna politika in delavsko vprašanje je prav tako eno enotno in vsedrjavno vprašanje kakor gospodarstvo. Popolnoma sporedno je,

le da se tiče delavskega razreda. Torej enakopravnih državljanov.

Če se vrši preureditev države v znamenju svobode in demokracije, potem ima tudi delavstvo pravico, da pove in uveljavi svoje trezne in pametne potrebe in želje. Šele tedaj bomo lahko z zadovoljstvom konstatirali, da se naši predlogi in naši interesi v formalnem oziru priznavajo ter vpoštevajo v smislu sporazuma — svobodno in demokratično.

Anglija v usodnem letu

Chamberlain o angleški politiki.

Chamberlain je govoril dne 9. januarja o angleški vojni in zunanji politiki. Rekel je:

»Ves naš trud je potreben, da se na pravi konec politiki stalnih napadov. Novo leto je sicer začelo mirno, toda to je samo mir pred viharjem v tem letu, ki bo usodno v zgodovini sveta.

Anglija in Francija imata nadoblast nad morjem. Nemška trgovska mornarica, ki je štela eno četrtno angleške, je zgubila doslej 228.000 ton, dočim znašajo zgube Anglije samo 122.000 ton, vsled tega, ker se je večji del izgub nadomestil z novozgrajenimi ladjami. Anglija je izgubila dve vojni ladji »Royal Oak« in »Couraguos« ter tudi gotovo število manjših ladij. S potopitvijo nemške križarke »Graf Spee« je južni Atlantik očistič napadalca. Gospodarski pritisk zaveznikov na sovražnika je vedno bolj občuten, dasi skuša ta pomanjkanje, ki ga občuti, prikrivati.

Če pogledamo preko meje nemško državo, vidimo predvsem nesrečno

Poljsko, kako Nemčija postopa s Poljaki in Čehi, kako izrablja njihovo bogastvo, odnaša njihov živež, jih preganja iz njihovih domov ter naseljuje z Nemci domove, v katerih so Poljaki in Čehi živeli cele generacije.

Anglija občuduje Finsko in njen odpor ter zagotavlja finskemu narodu pomoč v smislu sklepa Društva narodov.

Po potresu prizadeti Turčiji bosta nudili Anglija in Francija izdatno pomoč.

Zveza s Francijo bo še poglobljena. Anglija ima sedaj pod orožjem dva in tričetrt milijona mož. Njene obrambne naprave doslej še niso prišle do veljave, to pa ne znači, da so mere varnosti odveč. V vojski so potrebne omejitve, ki so v interesu vseh.

Nemški narod naj ne verjame izmišljotinam, da ga hočejo zavezniki uničiti. Nemški narod se mora zavedati, da žele zavezniki socialno človečansko pravično ureditev vseh vprašanj.

Položaj na finskih bojiščih

Finci javljajo nove odločilne uspehe, sovjetsko poročilo govori samo o izvidniških bojih

S finskih bojišč prihajajo poročila o relativnem zatišju, razen na osrednji vzhodni fronti v okolici Suomisalmija, kjer so se dne 5. in 6. januarja odigrali novi veliki boji pri Raatiju. 44. sovjetska divizija je hitela na pomoč 164. sovjetski diviziji, ki je bila baje koncem decembra uničena in razkropljena pri Suomisalmiju. Kakšnih 30 km jugovzhodno od Suomisalmija, pri Raatiju, so Finci napadli 44. divizijo, in jo v silno težkem, zasneženem in močvirnem ozemlju porazili, še predno se je mogla razviti v bojno črto. Poročila trdijo, da je bilo ujetih 2000 ruskih vojakov, zaplenjenih 70 poljskih topov, 16 težkih topov, 14 protitankovskih topov, 16 protiletalskih strojnic, 47 vojaških ku-

linij, 75 strojnic v zabojih in eno razstavljeno letalo.

Sovjetsko poročilo teh bojev pri Raatiju ne omenja, ampak poroča samo o izvidniških bojih v odseku Uhta, Rebolji in Petrozavodskem, ki so obmejni odseki na vzhodni finski fronti.

Na Karelijski ožini, pred Mannerheimovo črto, je samo streljanje topništva in strojnic.

Na zapadu boji izvidnic

Kakor že tedne in tedne, tako tudi v poslednjem času na zapadni fronti ni bilo večjih bojev.

Angleška armada v Franciji bo v kratkem še pojačena, tako da bo francosko armadno poveljstvo lahko odpustilo iz službe vse nad 30 let stare vojake-delavce, ki so potrebni v tovarnah.

Angleško letalstvo je bilo sedaj podrejeno enotnemu poveljstvu.

Na francosko-nemški fronti je padel prvi angleški častnik.

Napadi nemških letal na angleške ladje

Dve nemški letali sta napadli pet posamezno plovečih trgovskih ladij ob

Naša politika nevtralnosti

Izjava zunanjega ministra.

Zunanji minister dr. Cincar-Marković je dal izjavo beograjskim listom o zunanji politiki.

Tako pravi med drugim: Jugoslavija je dočakala sedanjí vojni spopad v urejenih odnošajih z vsemi državami. Jugoslavija ne more imeti druge želje, kakor da ostane nevtralna v tej vojni. Državna politika gre za posredovalnimi akcijami za popustitev napetosti tudi v Podunavju in na Balkanu. Jugoslavija hoče dosledno ostati nevtralna. Za lokaliziranje sporov in ohranitev miru so tudi ostale države na teh ozemljih. — Upamo, da bo nevtralnost držav v delu Evrope doprinesla k pomirjenju. — Če bo naša neodvisnost ogrožena in oškodovani naši življenjski interesi, ne bi se nam moglo zameriti, če bi se branili. — Upamo pa, da tega ne bo treba.

Italija in Jugoslavija

Po italijansko madžarski konferenci.

Konferenca med Italijo in Madžarsko je zaključila z dogovorom, ki jamči Madžarski italijansko pomoč v slučaju napada. Ta pomoč Madžarski pa nikakor ni mogoča brez pristanka Jugoslavije, ker Italija in Madžarska nimata skupnih mej. Zato je pričakovati nadaljevanje italijanske akcije na Balkanu v tem pravcu, da se zaščiti varnost Madžarske, o čemer smo pisali že v prejšnji številki našega lista.

Kitajci javljajo uspehe

V pokrajini Šansi so v okolici Čangčeja Kitajci uničili japonsko vojaško kolono, ki je zgubila okrog 3000 mož.

Kitajske čete napredujejo ob železniški progi Kanton—Hankov v južni Kitajski.

Potopljena nemška podmornica

Angleške vojne ladje so dne 7. t. m. potopile v bližini Rokavskega preliva eno nemško podmornico.

V prvem tednu januarja je bila potopljena ena sama angleška trgovska ladja. Angleži smatrajo, da je to najboljši dokaz za to, da so angleške mere proti minam in podmornicam postale učinkovite.

Zakaj so francoski socialisti glasovali za vojne kredite?

Iz govora s. Bluma,

Razpravljanje o Finski je zajelo ves tisk.

V senci te kampanje je prišlo v Franciji do glasovanja o vojnem proračunu. Socialistična stranka se pridruži soglasnosti zbornice. Na ta način je stranka odobrila ob tej priliki sedanjo vojno.

Zgodovinarji bodo imeli dovolj materiala. Ti bodo morali ob popolni jasnosti in poznanju dejstev, presoditi dejanje. Naša naloga je samo, da obvestimo čitatelje o argumentih, ki jih poudarjajo francoski socialisti:

»Niso vse vojne enake. Zato tudi stališče proti njim ne more biti enako. — Proletariat se protivi akcijam, ki uničujejo svobodo človeka in narodov. — Ali proletariat se vnaprej ne odreka temu sredstvu — vojne — kadar gre za uresničenje njegovih zgodovinskih nalog.

Z ozirom na razliko prejšnjih etap ima socialistično gibanje svojo samostojno zunanjo politiko. Prej je bilo delavsko gibanje samo v opoziciji proti vladi. Sedaj se je položaj izpremenil. Proletariat ve, kaj hoče. In to, kar hoče, je svoboda narodov.

Žiromski poudarja, da mora socializem biti po »sili svojega internacionalizma«, zaščitnik narodnih svobod. Delavsko gibanje se mora enako zavze-

mati za svobodo češkega, poljskega in istotako tudi nemškega naroda. Zavrača tudi misel o razkosanju ali delitvi nemškega ozemlja.

Vojna, ki jo podpira francoska socialistična stranka, je samo vojna proti gotovemu režimu, ki uničuje svobodo drugih in svojega naroda.

»Ali«, je poudaril s. Blum v svojem govoru h glasovanju, »to ne pomeni, da bo socialistična stranka podpirala vsako vojno neglede na sovražnika. — V kakšno križarsko vojno proti drugim sistemom se ne bo spuščala. Stranka bo podpirala samo vojne operacije proti fašizmu.«

Pod vtiskom tega stališča je Daladier moral dati izjave, ki obtožujejo režim sovražnikov. To je bil pogoj za glasovanje socialistov.

Enako stališče zavzema angleška delavska stranka.

Taki so razlogi francoskih socialistov pri glasovanju v zbornici: svoboda človeka in narodov je ideal socialističnega gibanja po vsem svetu.

Kanada v vojni. Vojna industrija v Kanadi zaposluje sedaj 45.000 delavcev. Ko bo v dohodnem času letalska industrija docela v pogonu, bo Kanada lahko zgradila letno do 30 tisoč letal.

Anketa o minimalnih mezdah

dne 13. januarja v Beogradu.

Ministrstvo socialne politike klicuje v Beogradu dne 13. t. m. anketo o minimalnih mezdah.

Na anketo so povabljeni zastopniki delodajalcev in delojemalcev. Praviijo, da naj bi se minimalna mezda druginji primerno zvišala.

Pri določanju minimalnih mezd bi se moral vzeti za podlago življenjski eksistenčni minimum. Ni dovolj, če se zviša le sedanji druginji primerno, ker se ob sporednem zvišanju minimalnih mezd veča tudi oni minus, ki smo ga imeli že prej. Primanjkljaj v eksistenčnem minimumu postane kljub temu sorazmerno večji.

Volitve za hrvaški sabor?

Volilni red za hrvaški sabor je že predložen v podpis v Beogradu.

Volilni zakon za narodno skupščino je menda že tudi gotov. Oba zakona bosta podpisana najbrže v kratkem presledku, vendar želi dr. Maček, da se volitve v hrvaški sabor izvrše takoj in neglede na volitve v narodno skupščino. Dr. Maček želi to, da bo mogel dati besedo tudi legalnim zastopnikom hrvaškega naroda.

Mednarodna konferenca poklicnih tajništrev v Bruslju.

Dne 17. novembra 1939 se je vršila v Bruslju konferenca dvajsetih mednarodnih strokovnih poklicnih tajništrev (internacionalnih zvez posameznih strokovnih organizacij). Navzočih je bilo 28 delegatov. Konferenci je predsedovalo predsedstvo mednarodne strokovne zveze.

Na konferenci se je razpravljalo o nadaljnjem delovanju strokovnega gibanja v sedanjih vojnih razmerah. O predlogih in nasvetih bo razpravljala strokovna zveza na prihodnji seji.

Namen konference je bil, da se koordinira delovanje poklicnih tajništrev čim tesneje na vseh področjih z delovanjem strokovne internacionale.

Predsednik je v zaključku poudaril, da je konferenca tudi ob sedanjih neprilikah pokazala duha solidarnosti vseh udeležencev in njih organizacij.

Gospodarska konferenca

gospodarstvenikov iz vse države bo v Ljubljani

dne 17. t. m. Glavni predmet konference bo nova davčna obremenitev gospodarstva. —

Doma in po svetu

Čemu naj služi ta volilna geometrija? Sedaj se mnogo piše in razpravlja o novem volilnem zakonu. »Slovenec« je o tem objavil že neke podrobnosti in sicer o razdelitvi volilnih okrožij. Po tej verziji naj bi bila država razdeljena na 50 volilnih okrožij, od teh pa bi jih bilo samo v Sloveniji 6. Zanimivo je, kako se namerava sestaviti ta okrožja. 1. volilno okrožje bi tvorili srez: Radovljica, Kranj, Kamnik, Ljubljana okolica in Škofja Loka; 2. volilno okrožje bi bilo mesto Ljubljana; 3. volilno okrožje bi tvorili srez: Maribor, Ptuj, Brežice, Gornji grad, Slovenjgradec; 4. volilno okrožje bi bilo sestavljeno iz srezov: Murska Sobota, Gornja Lendava, Ljutomer, Ptuj in Maribor desni breg; 5. okrožje bi bilo sestavljeno iz srezov: Celje, Krško, Brežice, Šmarje pri Jelšah, Laško; 6. volilno okrožje pa iz srezov: Novo mesto, Logatec, Kočevje in Črnomelj. — Vsekakor najbolj zanimivo razdelitev okrožij predstavlja uvrstitev srezov Maribora desni in levi breg. —

Popis vseh življenjskih potrebščin. Ako so vesti iz Beograda točne, namerava vlada po praznikih izdati uredbo o popisu vseh zalog življenjskih potrebščin, tako špecerije, manufakture ter industrijskih izdelkov, kot tudi poljedelskih pridelkov. Kaj bo nato ukrenila, še ni znano. Možnost je samo ena, da se omeji prodaja oziroma racionira ter prepreči nakupovanje na veliko.

Položaj železničarjev proučuje minister. — Beograjska »Pravda« poroča, da minister železnice proučuje položaj železničarjev ter da bo ukrenil, kar bo mogel, za izboljšanje. Železničarji, zlasti delavci, so res prave pare v našem gospodarskem kompleksu.

Okoli 4000 bal bombaža za predilnice so tvornice nabavile v Trstu. Kontrola angleškega konzulata v Trstu pa zahteva jamstvo, da se bombaž ali izdelek ne bo rabil kot vojna kontribanda, marveč doma oziroma za izvoz v države, s katerimi Anglija ni v vojni. Ta postopek silno ovira dobavo surovin.

Na skupščini beograjske delavske zbornice je »Hrvatski dnevnik« poročal, da je beograjska delavska zbornica imela dne 5. januarja izredno skupščino, na kateri je tajnik zbornice Ljubomir Mitić, eden izmed prvakov Jugorasa, strahovito napadal ministra socialne politike dr. Budisavljevića radi ustanovitve samostojnih borz dela v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani. »Hrvatski dnevnik« piše: »Proti skupščinski večini se je pojavila znatna opozicija, ki pa ni dobila besede in katero so potem s silo vrgli iz dvorane. Opozicija je skušala demonstrirati proti strahovitemu razsipavanju delavskega denarja v delavski zbornici, proti dvojnemu plačam vodilnih funkcionarjev in honorarjem itd. Predstavniki te jugorasske opozicije pravijo, da bodo o vsem obvestili predsednika vlade Cvetkovića, ki je tudi predsednik Jugorasa.«

Radi povišanja neposrednih davkov, taks, monopolov in trošarine so se dohodki države v minulem letu znatno zvišali napram prejš-

njim letom.

Koliko stane železen plug?

Ako pomislimo, da v južnih krajih naše države obdelujejo zemljo še vedno z lesenimi plugi, potem si lahko predstavljamo, da je najnujnejše, kar naš kmet rabi, orodje za pravilno obdelovanje zemlje. Železne pluge izdelujemo deloma doma, toda njih kvaliteta je znatno slabša od kvalitete inozemskih izdelkov, stanejo pa naši domači plugi vsled zaščitne carine prav toliko kot inozemski. Srednji železni plug nabavljen v Nemčiji stane okrog 460 din postavljene na mejo, od meje do Zagreba se podraži skupno s carino in prevozom za din 524 in ko trgovec proda plug kmetu, priračuna še okrog 150 do 200 din svojega zaslužka. Na ta način stane srednje velik železni plug 1200 din. Za vsak uvožen plug se pobira od sredine l. 1938 carina 40 zlatih dinarjev (1 zlati dinar = 13 papirnatih dinarjev), dočim je znašala poprej samo 20 zlatih dinarjev. — Ako računamo pšenico po din 160 za 100 kg, potem mora dati kmet za en plug 800 kg pšenice, dočim je pred svetovno vojno l. 1914 dal samo 280 kg pšenice. Kmet v zapadnih državah še danes ne plača za plug več kot 250 do 300 kg pšenice. Pri nas, kjer je poljedelstvo še tako zelo zanemarjeno, mora kmet dati za en plug skoro dva in pol krat toliko pšenice kot v zapadnih državah, kjer je stanje kmeta mnogo, mnogo bolje.

Rudnike v Trepcih, ki so last angleških družb, namerava baje odkupiti naša država in je tozadevno že prišlo do sporazuma med zastopniki vlade in angleških družb.

Rumunski zunanji minister Gafencu bo po madžarskih vesteh v kratkem posetil Rim, kjer se bo razgovarjal z italijanskim zunanjim ministrom grofom Ciano.

Nova gospodarsko-finančna pogodba je bila te dni podpisana med Turčijo in Francijo ter Anglijo v Parizu.

50 milijard mark napram 30 milijardam v bivši svetovni vojni potrebuje Nemčija v sedanji vojni vsako leto.

Kam je šla naša pšenica? Poleg 16.500 vagonov pšenice, ki smo jo izvozili v Nemčijo, je šlo tudi 5000 vagonov v Italijo.

Koliko moramo plačati Franciji za odplačilo posojil? Letno mora naša država plačati Franciji okrog 250 milijonov dinarjev na račun posojil. Da bomo v stanju plačati ta znesek, bo Francija dovolila uvoz našega blaga v znesku 600 milijonov dinarjev letno. Naši izvozniki ne bodo več dobivali plačanega blaga v frankih, ampak v dinarjih potom naše Narodne banke.

Kmetje ne plačujejo dolgov. V oktobru in novembru so plačali kmetje na račun odplačila starega dolga Privilegirani agrarni banki samo 9,2 milijona dinarjev, napram 32,4 milijona dinarjev v istih mesecih l. 1938.

Avtomobili bodo dobili samo po 30 l bencina na teden. Ker so se dosedanje omejitve v avtomobilskem prometu pokazale kot nezadostne, bo vlada izdala novo uredbo, na podlagi katere bodo lastniki avtomobilov imeli pravico samo do 30 l bencina tedensko. Pač pa bodo uvedene neke olajšave v tovornem prometu.

Zane Grey:

Mož iz gozda

»Oh, to je torej Tom, — krotki panter!«, je vzkliknil Bo. »Hu, nič čudnega, ako je srnica pobegnila!«

»Kako dolgo pa že čepi tam gori?«, je poizvedovala Helen upirajoč svoj pogled poln začudenja na Dalejevega ljubljence.

»Ne vem. Tom pride in gre...«, je odvrnil Dale.

»Toda sinoči sem ga bil poslal tja gori.«

»In je ležal tam, — docela svoboden, — neposredno nad nami, — med tem ko smo spalili,« je vzkliknila Bo.

»Da; in domnevam, da sta radi tega lahko še bolj varno spale.«

»Ljubi Bog! Nel, ali ni to zverina? Toda nikakor ne izgleda kot kakšen lev, — kot na primer afriški lev. On je panter in nekoč sem bila že videla tako žival v nekem cirkusu.«

»On je kugar,« je rekel Dale. Panter je dolg in slok. Tom pa ni samo dolg, ampak je tudi debel in okrogel. Imam ga že štiri leta. Bil je majhna mačica, ne večji kot moja pest, ko sem ga bil vjel.«

»Ali pa je tudi popolnoma krotek, — nenevaren?«, je vprašala Helen boječe.

»Se nikdar nisem rekel nobenemu človeku, da Tom ni nevaren, toda v resnici ni«, je odvrnil Dale. Lahko mi verjamete. Divji kugar nikdar ne napade človeka, ako se le more umakniti ali ako ni gladen; Tom je kot velika mačka.«

Žival je dvignila svojo veliko mačjo glavo z zapanimi, napol zaprtimi očmi in je zrla doli.

»Ali naj ga pokličem sem?«

To pot Bo ni našla besede, da bi odgovorila.

»Ako pride k Vam, potem ga samo gladiti po

glavi, in videli boste, kako krotek je... Toda gotovo sta gladne?«

»Ne preveč«, je odvrnila Helen, ki je čutila, da je njegov prodirajoči, sivi pogled uprt v njo.

»Jaz pač«, je naglo odgovorila Bo.

»Čim bo puran gotov, bomo jedli. Moj taborni ogenj je tam okrog oglja med skalami. Poklical vaju bom...«

Šele ko jima je obrnil hrbet, je opazila Helen, da je izgledal lovec docela spremenjen; odkrila je, da je nosil svetlejšo, čistejšo usnjato obleko, brez plašča, in namesto škorenj z visokimi petami za ježo, je imel obute indijanske polčevlje in dokolenice. Ta sprememba obleke ga je napravila še prožnejšega.

»Nel, ne vem kakšnih misli si ti, toda meni se zdi lep«, je izjavila Bo.

Helen ni imela pojma, kaj je s tem mislila.

»Poskusiva iti malo naokrog«, je predlagala.

Podali sta se na to grenko pot in prišli do nekega borovega debla, nekaj metrov od njunega ležišča, tik na robu travnika, od koder se jima je nutil neoviran pogled.

»Moj Bog! Kakšna slika!«, je vzkliknila Bo z velikimi odprtimi očmi.

»Čudovito!«, je šepetala Helen.

Nepričakovana igra barv je najprvo priklenila njen pogled.

Temna s smrečjem porastla pobočja so bila posejana s svetlimi lisami listja trepetlik, v krasni rdeči in zlati barvi; globoko spodaj, na robu gozda so rasle skupinice trepetlik daleč ven na travnik, vendar njihovo listje ni bilo tako žareče in pisano kot listje njihovih sester na višinah, toda v soncu se je svetlikalo škrlatno in rumeno ter belo.

Goste skupine belih smrek, ki so izgledale kot drevesa v mesečini, so obkrožale travnik, le tu in tam so stale posamezne izmed njih kot sulice izven

gozda na travniku in njih spodnje veje so se skoro dotikale tal. Visoka zelenozlata trava, ki je naličila polzreli pšenici, je pokrivala zemljo in se nalahko pozibavala v vetru. Višje od tu so se strmo vzpenjala temna, zlatolisasta pobočja, kot odrezana in nedostopna, nagrmadena do kronišč in okopov temnega, železobavastega kamenja. Proti vzhodu pa so se vrstile v krogu skalnate terase, sive in stare ter nazobčane, na najvišjih robovih presekane z razpoklinami in zarezami, od koder se je zlival čez steno koničasto tenek, zaspan vodopad, podoben belemu dimu in izginjal, postajal dalje spodaj zopet viden, razdeljen v koničaste trakovce, da ga takoj nato, po ponovnem padcu zmanjka v globinah med zelenjem.

Dalejev klic ju je vzdramil iz zamaknenosti. — Obrnili sta se se in odšepali z žurnimi toda bolečine povzročajočimi koraki proti velikemu tabornemu ognju, ki je gorel desno od velike skale, katera je tvorila streho nad njuno spletno kočjo. Niti kočja, niti hiša se nista zdeli potrebni. V izdolbenih skalah, ki so se v davnih časih nekoč odkrušile od visokih gorskih sten, so bila skrivališča in zatočišča ne samo za enega, ampak za sto lovcev. Par ponosnih smrek je molelo med skalami in pritlikave bele smreke so se razprostirale po pobočju do nekega rjavega potoka. To taborišče je bilo samo par korakov proč od klanice, okrog oglja ogromne skale; kljub temu je ostalo dotlej njunim očem prikrito. Tu seveda so se jima pokazali sledovi lovčevega domovanja — kožuhošina, kože in rogovje, precej velika skladovnica nasekanega lesa, dolga, dobro zavarovana skalnata polica, obložena z vrečami je izgledala kot velikansko skladišče, tovari in vrvi ter sedla, orodje in orožje. Nad ognjiščem je bila iz suhega dračja spletna streha in okrog nje je nihalo na nekem dolgem kolu brezštevilna tabornih potrebščin.

(Dalje prihodnjic.)

Iz naših krajev

TRBOVLJE

Na strahovit način si je končal življenje strelni mojster pri trboveljski premogokopni družbi Franc Alič. Mož se je zadnje čase udal pijači in postal docela spremenjen. V tem stanju so mu začele rojiti po glavi misli na samomor. Na vsak način je hotel, da si konča življenje skupno s svojo ženo in malim sinčkom. Dne 6. januarja zjutraj je dozoril v njem sklep, da si vzame življenje. Žena in sin sta se komaj izmuznila iz stanovanja. Nato si je Alič zataknil tri dinamitne patrone za pas in stopil na cesto pred hišo. V rokah je držal električni vžigalnik. Sosedje so se mu skušali približati in ga pomiriti, on pa ni pustil nikogar k sebi in je vsakomur grozil, da ga bo poglaval z zrak. Čez nekaj časa je podrgnil z vžigalnikom po patronah. Strahovito je zagrmelo in Alič je razneslo na kose. Del razmesarjenega trupla je obležal na licu mesta, ostale dele pa so pobirali daleč na okoli in vseh tudi niso našli. Kaj je tiralo moža v tako strašno smrt, se ne ve.

ŠOSTANJ

Obdarovanje revnih otrok. Na nedeljo pred lanskim Božičem se je vršilo obdarovanje revnih otrok v okviru posebne prireditve. Ob tej priliki smo čuli govor, v katerem se je otrokom zabičevalo, da naj ne pozabijo, da je to obdaritev omogočila ena izmed najbogatijih gospa iz našega mesta, ki je s tem dokazala svojo darežljivost in usmiljenost. Omeniti moramo, da so prvo iniciativo za prireditve božične za revne otroke dali delavci in sicer svobodna delavska organizacija usnarjev, ki je obstajala v tovarni W. in razna delavska kulturna društva. Te božičnice so bile mogoče nekoliko skromnejše, toda izvedene so bile s pomočjo darov, ki so jih zbrali delavci pri raznih delavstvu naklonjenih prebivalcih in po svojih močeh tudi sami prispevali. Prav nič pa se ne strinja z dejanskim položajem, ako se bogato gospa, ki je darovala za letošnjo božičnico naziva mater vseh revnih otrok. Tak naziv bi ji mogoče šel, ako bi se bila pred leti z uspehom zavzela za tiste delavce in očete številnih družin, ki so bili vrženi iz tovarne W. in so potem nedolžne družine teh očetov morale prenašati težko pomanjkanje in bedo. Takrat je bila prilika, da bi se bilo izkazalo mehko srce matere vseh revnih otrok. S tem pa seveda ni rečeno, da smo proti obdarovanju revnih otrok. Narobe, želimo, da bi otroci revnih staršev imeli dovolj jesti in bili obuti in oblečeni ne samo o Božiču ampak vse dni v letu ter da bi za nje ne ostajale samo drobtinice, ki padajo z mize bogatinov, ampak da bi bili deležni vsega tistega blaginjskega, ki ga ustvarja delo pridnih rok in uma.

SEVNICA OB SAVI

Ob zaključku starega in pričetku novega leta naj se tudi iz našega Zasavja malo oglasimo, na naslov onih, kateri pogosto govorijo: kaj nam je treba tega, kaj onega, kaj organizacije, saj če bodo kaj dosegli, itak tudi mi dobimo. Celo tako so predrzni, da blatijo one, kateri se žrtvujejo. Časi, ko je baje mana padala izpod neba, so minili. Treba si je priboriti vsako izboljšanje.

Pravilneje bi bilo, da bi prišli one, ki svoje delavce tako mizerno plačajo, da si ne morejo nabaviti najbolj potrebnih življenjskih potrebščin in s tem vzbujajo nezadovoljstvo. Taki gospodje delavstvu govorijo, da bo treba ustaviti obrate, tega pa ne povedo, da imajo za razne države dovolj naročil, pa nočejo poslati. Vzrok nam je znan, javnost pa naj o tem razmišlja.

4. redni občni zbor podružnice SDSJ bo dne 13. januarja v lokalih pri g. Majerju Matiji v Sevnici, s pričetkom ob 5. uri popoldan. Pozivamo vse člane, da se občnega zbora zanesljivo in točno udeležijo. Oni pa, ki še ribarijo v kalnem, se občnega zbora lahko udeležijo pod pogojem, da že na občnem zboru postanejo člani društva. — Odbor.

GUŠTANJ

Jeklarna ima sedež v Beogradu. Jeklarna Jurija grofa Thurnskega je prenesla svoj sedež v Beograd. Tak razglas čitamo v »Službenih Novinah« z dne 28. decembra 1939. Preselitev je bila sklenjena že 25. maja 1939 na občnem zboru v Mariboru. Jeklarski družbi spadajo jeklarna na Ravneh, kovnica v Mežici in premogovnik v Holmcu. Glavnicna družba znaša 12 milijonov dinarjev. V upravi so sedaj: dr. J. Leskovar (Maribor), dr. Daub Ervin in ing. Kren R. (Dunaj), dr. ing. Lafner F. (Kaltenberg), dr. ing. Lukman Henrik (Bled), Josip Lukman (Ljubljana) in dr. Vinko Zorc (Beograd). Prokuristi so: David Lönberau, Fr. Aschenbrenner, Kurt Jentsch, Oton Bilovicki in Slavko Verdikon.

MARENBERG

Kako so plačani delavci? V našem kraju so delovne razmere še slabše kot kje drugje. Pri nekem stavbeniku znaša urna mezdina 2.70, čezurno delo se ne plača s poviškom, kakor zahteva zakon o zaščiti delavcev, ako pa kakšen delavec reče, da bi bilo treba plačevati po zakonu, pa zve, da takih delavcev, ki so »tak genau« ne rabi. Sedaj vlada precejšnja brezposelnost med našim delavstvom, toda za stavbince je težko, ker obstoje znane omejitve glede podpora sezonskim delavcem. Prispevke v ta namen so nam točno odtegovali, dokler smo bili zaposleni. Mogoče se bo dalo sedaj to vprašanje drugače urediti, ker bo poslovala ljubljanska borza dela samostojno.

LJUBLJANA

Prosvetni večer Delavskega kulturnega društva »Vzajemnost« v Mostah pri Ljubljani se bo vršil v četrtek, dne 11. januarja 1940 ob 8. uri zvečer v Sokolski dvorani (kino Moste). Na bogatem sporedu so pevske točke, recitacije, enodejanka Ivan Molek »Na lahke obroke«, slika Tone Seliskar »Zagovor«, Kurt Tuchsolsky - Tone Maček recitacijski zbor »Vprašanje« in govorniki zbor Ivan Molek »Mi vsi«. Poje pevski zbor društva; sodeluje tudi godba na pihala »Zarja« iz Ljubljane. K udeležbi prosvetnega večera, ki ima zabaven in poučen spored, vabimo vse prijatelje in prijateljice društva ter prijetnega večera.

Tovarna v Mostah (kemična) je do nedavna dobavljala dioksid za izdelovanje aluminija tovarni v Lozovcu. Sedaj izdeluje tovarna v Lozovcu dioksid sama in rabi boksit, ki ga dobavlja iz rudnika v drniškem okraju v Dalmaciji.

Ljubljanska poštna direkcija išče prostore za del uradov. V Ljubljani imamo pošto direkcijo v nekdanji Virantovi hiši na Sentia-

kobskem trgu, čekovni urad v palači poleg Narodnega doma in glavno pošto poleg hotela »Slon«. Poštna direkcija se je pred leti vselila v staro Virantovo hišo, palača čekovnega urada je bila zidana pred par leti. Glavna mestna pošta, ki je bila zgrajena še v Avstriji, je danes pretesna za narasli promet. Poštna direkcija išče sedaj še nekaj privatnih prostorov v središču mesta. To pa ne bi bilo treba. V središču mesta, zlasti v kompleksu od palače »Slavije« pa do »Gmajne« ali gostilne pri Figovcu, je še dovolj stavbnih parcel, ki bi se dale porabiti za gradbo palače poštne direkcije. Poštni uradi in čekovni glavni uradi bi se nahajali potem v sosesčini, kar bi lajšalo promet in uradi bi dobili svoje prostore, ne da bi usurpirali privatna stanovanja še dalje. Pošta in čekovni urad v Sloveniji donasata razmeroma precejšen dobiček, ker je promet velik, urad pa z osebjem jako slab, kakor kažejo statistike, preslabo dotiran. Merodajni činitelji s političnim in gospodarskim vplivom bi se morali za to stvar nekoliko bolj pobrigati.

MARIBOR

Na živliskem trgu je treba napraviti red. Nekateri gospodinjje so nas že parkrat opozorile na to, da lastnik neke mariborske delikatesne trgovine nakupuje pri špeharyih svinjske krače na veliko in to že dopoldne, pred 11. uro, dasi je nakupovanje živliskih potrebščin na živliskem trgu pred 11. uro vsem preprodajalcem strogo prepovedano. Baje so bile radi tega vložene že pritožbe, pa kakor izgleda brez uspeha. Mogoče bo ta opomin zalegal. V sedanjih razmerah je red na živliskem trgu dvojno potreben.

Mestna občina in zaklonišča. Mestna občina doslej še ni zgradila nobenega javnega zaklonišča. Kakor smo poučeni, tudi ni računati s tem, da bi ga zgradila pred novim proračunskim letom, ker bo morala v to svrhu najeti posojilo in v proračunu poskrbeti tudi za primerno kritje, t. j. za obrestovanje in amortizacijo posojila. Ker pa je na drugi strani naročeno občinam, da svojih proračunov ne zvišujejo, je gotovo zanimivo vprašanje, kje namerava občinska uprava v proračunu pristočiti, da bo lahko dobila pokritje za novo posojilo, ki nikakor ne bo majhno, ako se bo pristopilo k zgradbi zaklonišča v večjem obsegu, kot je to tudi predvideno in potrebno.

Se vedno primanjkuje petroleja. Radi pomanjkanja petroleja je bilo najhujše udarjeno naše podeželje, vendar pa so pomanjkanje petroleja občutili tudi v mestu zlasti revnejši sloji, ki v svojih stanovanjih še vedno uporabljajo za razsvetljavo petrolejske svetilke, saj n. pr. velika železniška kolonija še vedno nima električne razsvetljave, čeprav se nahaja v središču mesta. Ko so se pojavili prvi znaki, da bo petroleja zmanjkalo, se je pričelo pravcavo verižništvo in kdor je imel denar si ga je pravočasno nabavil, reveži pa so bili s tem najhujše udarjeni in so morali drago plačevati petrolej, ki so ga dobivali le v manjših količinah. Povpraševanje po petroleju je še vedno veliko. Te dni so sicer nekateri trgovci dobili manjše količine petroleja, ki pa najbrž ne bodo zadostovale, da bi ga lahko dobil vsak potrošnik, kolikor bi hotel. Pričakovati je, da bo pristojna oblast ukrenila potrebno, da bo skoraj dovolj petroleja na razpolago, ne le samo za kritje potreb v mestu, temveč tudi na podeželju. Najbolje bi seveda bilo, da bi podeželske občine skušale izvesti elektrifikacijo, ker bi s tem za vedno bilo odpravljeno vprašanje petroleja, ki se ga pri nas še vedno veliko porabi za razsvetljavo.

Stvar s čiščenjem hodnikov ni šala. Te dni je občina očistila hodnik pred nezazidanim zemljiščem nekega privatnika v neki prometni ulici. Lastnik je nato prejel račun za čiščenje v znesku din 150 in vrhu tega še policijsko kazen din 100. Občina naj bi se zanimala tudi za hodnik v Gregorčičevi ulici (na desni strani v smeri proti parku) od križišča Korosčeve ceste do ulice Ob parku. Tla tega hodnika so zadnje dni ena sama gladka ledena plošča in je res čudno, da si ni še nikdo pomislil svojih udov. Vprašanje je, kdo ima dolžnost čistiti dotični hodnik?

Vodovodne cevi pokajo. Kleparji imajo v našem mestu dela na pretek, odkar je nastopil mraz. Vsi so na delu pri tajanju zamrznjenih vodovodnih cev. Sem in tja se tudi zgodi, da cevi popokajo in potem nastopajo v hišah pravcate poplave. Zadnje nedeljo je počila vodovodna cev v kleti nekdanje Unionske pivovarne. Priti je morala požarna bramba, da je izsajala vodo iz preplavljene kleti.

Znaki javljanja nevarnosti. Banska uprava dravske banovine je odredila, da je treba v bodoče uporabljati naslednje znake za naznanjanje ter prenehanje nevarnosti napada iz zraka. I. Nevarnost napada: 1. triminutno prekinjeno zvonjenje zvonov, po načinu »plat zvona«; 2. 3 minute trajajoče tuljenje tovarniških in drugih siren s prekinitvami (okrog 6—10 na minuto); 3. več hitro zaporedoma si sledečih topovskih strellov; 4. določeni optični znaki belo rdeča zastava predeljena po diagonali. II. Prenehanje nevarnosti: 1. 3 minute trajajoče neprekinjeno zvonjenje (pritrkavanje zvonov); 2. 3 minute trajajoče neprekinjeno tuljenje siren. Vsi do sedaj izdani znaki za naznanjanje in prenehanje nevarnosti ne veljajo več.

I. seja mestnega sveta mariborske mestne občine bo v petek, dne 12. januarja ob pol 19. uri v mestni posvetovalnici. Dnevni red: Prevzem garancije za Mestno hranilnico po novih pravilih.

20 letnica obstoja tovarne čevljev »Karo«. Te dni je preteklo 20 let od ustanovitve prve tovarne čevljev v Mariboru, ki jo je prikladal v življenje industrijalec g. Drago Roglič. Izdelki te tovarne so se med tem udomačili po vsej Sloveniji in tudi preko njenih mej pod značko proizvodov tvrdke »Karo«. V soboto, dne 6. t. m. je lastnik tovarne priredil proslavo 20 letnice, na katero je povabil vse svoje delavstvo. Dolgoletni delavci so dobili prav lepa darila, vsi skupaj pa so bili bogato pogosteni. G. Roglič je pri tej priliki poudarjal potrebo dobrih socialnih odnosov med njim in delavstvom, ker le taki odnosi morejo služiti napredku tovarne, pa tudi interesom delavstva. Delavstvo je po svojem zastopniku izreklo lastniku svoje čestitke ob enem z zahvalo za razumevanje delavskih težnj, ki ga je pokazal lastnik v dobrih meri v času obstoja tovarne. Jasno je, da prihaja med podjetnikom in delavcem stalno do kakšnih nesporazumljenj in trenj, saj to je v naravi gospodarskega reda, ki obstoja, toda razlika je v tem, kako se taki spori rešujejo in nasprotja odstranjujejo. Ako bo tovarna »Karo« tudi v bodoče pokazala vselej razumevanje za delavske težnje, bodo znali to upoštevati tudi delavci, od česar bo tovarna imela veliko korist.

Spremembe v knjižnici Delavske zbornice. Zadnjič smo poročali o spremembah osebja pri tukajšnji ekspozituri in knjižnici Delavske zbornice, kjer sta bili odpušteni obe dosednji knjižničarki in vodja ekspoziture s. Čeh. Kmalu po novem letu pa je bila v knjižnico zopet pozvana g. Reberšek, ki ji je odpovedni rok potekel z 31. decembrom 1939. Bila je nekaj dni doma, sedaj pa zopet vrši službo knjižničarke pod vodstvom nekega trgovskega pomočnika s podeželja, ki je bil pred par tedni na novo nameščen. Očividno novi vodja knjižnice ni sam zmogel opravljati tega dela, ker je za to potrebno tudi strokovno znanje, ki ga ne more nadomeščati pripadnost k tej ali oni organizaciji.

Občni zbor Slovenskega obrtnega društva v Mariboru se je vršil minuli ponedeljek zvečer v »Narodnem domu«. Iz poročil, ki so jih podali društveni funkcionarji je bilo razvidno, da se je društvo zlasti trudilo, da omeji in odpravi šušmarstvo, ki zelo škoduje vsem obrtnikom. Obrtniki vodijo tudi akcijo za zgraditev lastnega obrtniškega doma v našem mestu.

Ljudska univerza. V petek, dne 12. t. m. bo predaval dr. Lujo Thaller o razvoju medicine od prazgodovinske dobe do danes. Predavatelj je znan tudi izven naše države kot odličen poznavalec zgodovine medicine.

Predpustno veselico priredi pevsko društvo pekovskih pomočnikov v soboto, dne 20. januarja t. l. v veliki dvorani »Narodnega doma« kot doslej vsako leto. Pester spored. Igrala bo godba »Glasbenega društva žel. delavcev in uslužbencev«, pod vodstvom g. Maksa Schönherria. Predprodajne vstopnice so cenejše in se dobijo pri vseh članih društva in v upravi našega lista.

Tudi katran ni varen pred tatovi. Neki še neizsledeni tatovi so ukradli stavbeni tvrdki Mavrič, ki gradi hišo železničarske »Nabavljalne zadruge« v Cafovi ulici okrog 400 kg katrana, ki se uporablja za izolacijo.

Na 4 mesece zapora pogojno na dve leti je bil minuli torek pred tukajšnjim kazenskim senatom obsojen nek mladoleten kmečki fant, ki je v okolici Slovenske Bistrice pokradel 16 koles. Pri aretaciji se je orožnikom posrečilo izslediti tudi vsa ukradena kolesa in jih bodo lastniki po dolgem času zopet dobili nazaj.

Narodno gledališče. Četrtek, 11. jan. ob 20. uri: »Zaroka na Jadranu«. Petek, 12. jan. gostovanje v Celju.

RADVANJE

Skoro zmrznil je v novoletni noči tkalec P. J. Na novega leta dan je veseljačel v neki gostilni in ker je bil čez mero vesel, ga je gostilničar vrgel na cesto, potem je bil pa še pretepen. P. J. je padel v nezavest in je malo manjkalo, da ni zmrznil. Prepeljati so ga morali v bolnišnico, odkoder so ga po par dnevih odpustili. Stvar bo imela še svoje posledice pred sodiščem. Bolniška blagajna bo skoro gotovo zahtevala regres, ker obstoji upravičena domneva, da P. J. ne bi bil moral v bolnišnico, ako bi ne bil pretepen, radi česar se je na mrazu onesvestil.

Občinski zdravnik

dr. Jože Dolanc

Hrastnik

javi, da je prišel z zobozdravniško prakso

CELJE

Pred celjskim sodiščem se obravnavajo tožbe pri Westnu odpuščenih delavcev, ki so dobili v svoje delavske knjižice ob odpustu rdeče pečate. Ti delavci trdijo, da so bili na podlagi teh pečatov žigosani kot prevarni elementi in zato niso mogli dobiti dela v nobeni drugi tovarni in pri nobenem podjetju, ker da je to dogovorjen znak med podjetniki. Okrožno sodišče v Celju je razpravljalo o taki tožbi delavca Mihaela Kolenca, pa je s svojo sodbo od 16. oktobra 1939 delavcev zahtevke za odškodnino zavrnilo. Nato se je delavec pritožil na apelacijsko sodišče, ki je s sodbo razveljavilo in vrnilo stvar v ponovno presojo okrožnemu sodišču, ker to sodišče ni izvedlo vseh potrebnih dokazov. Kolikor je razvidno iz poteka procesa se gre zato, da se posreči dokaz, da odpuščenih delavcev res ni bil sprejet nikjer v službo radi rdečega pečata v delovni knjižici. Prav bi bilo, ako bi se ti procesi zaključili v korist težko prizadetih odpuščenih delavcev.

SV. LOVRENC NA POHORJU

Za zvišanje mezd v kamnolomu. Kljub strogi zimi obratuje Ehrlichov kamnolom naprej in je zaposlenih okrog 20 ljudi. Delavci so zahtevali, da se tudi njim povišajo mezde, kakor v drugih obratih, pa doslej še niso uspeli s tem zahtevkom. Tudi lesni delavci še niso prejeli povišanja. Potrebno bo, da tudi oni spregledajo in iščejo pomoči v svoji razredni delavski organizaciji.

Težave za gostilničarski led Zdravstvena oblast je prepovedala gostilničarjem, da bi si oskrbovali ledenice z ledom iz spodnjega ribnika, češ, da so v tem ribniku tifusni bacili in bi vsled tega lahko led ogrožal prebivalstvo. Gostilničarji so sedaj v skrbeh za svoj led, ki ga rabijo zlasti v poletju za tuje.

Zamrznjene žage. Mraz je hudo pritisnil tudi naše žagarje, ker so zamrznili pohorski potoki, se je ustavilo delo na žagah.

LIBOJE PRI PETROVČAH

Rudarji se bomo morali sami pobrigati za boljše mezde. V rudniku Keramične d. d. v Libojah je zaposlenih okrog 180 rudarjev. Predlanskim so bili skoro stoo odstotno organizirani v ZRJ. To pa seveda ni bilo prav nekaterim gospodom, ki so z znanimi metodami razbili organizacijsko skupnost rudarjev in jih tako prestrašili, da so zapustili organizacijo in se razbežali.

ŠT. ILJ POD TURJAKOM

Pohujšanje je prišlo v našo dolino Šentflorjansko. Res, prav resnično pohujšanje. Od kod je prišlo se ne ve. Bilo pa je tako sladko, da je zapeljal človeka, o katerem bi bili mislili, da je zavarovan pred takimi skušnjavami. Temu pohujšanju ni žrtvoval samo noči, ampak tudi denar. Ko je izčrpal lastna sredstva, si je najel posojilo. Pohujšanje se je vršilo pod krovom, za katerega bi rekel človek, da bo zagorelo v ognju, kakor Sodoma in Gomora, ako bi se kaj takega dogajalo pod njim. Pa se ni zgodilo ničesar. Nazadnje je prišla vsa stvar na dan. Tedaj se je fara razdelila na dva tabora, tako zelo se je bil že razpela greh. Eni so se zgražali, drugi so pohujšanje zagovarjali. Posledica pa je bila, da so pohujšanje povabili nekam v Slovenjgradec, tisti pa, ki je zapadel pohujšanju, je moral tudi iz doline po svojih potih. Ne bi bili napisali tega, ako bi se vsem merilo z enako mero, ako bi se na ene ne kazalo s prstom, dočim se čez druge pokriva plašč pozabljenja. Mi ne obsojamo, ampak samo ugotavljamo, ako se bo kdaj primerilo, da bi kdo pozabil pometati pred svojim pragom in začel pred tujim, ter se delal kot da bi pred njegovim bilo vse čisto.

SELNICA OB DRAVI

O delavski zaščiti in uredbi o pobljanju draginje bosta v nedeljo, dne 14. t. m. govorila ss. dr. Reisman in Eržen Viktor na predavanju, ki se bo vršilo s pričetkom ob pol 9. uri dopoldne v gostilni Lipar. Delavke in delavci, udeležite se tega važnega predavanja v čim večjem številu. — Sklicatel.

RUŠE

V nedeljo obiščemo Selnico. Na zadnjem predavanju, ki je bilo tako lepo obiskano in je končalo ob splošnem zadovoljstvu, smo si rekli, da bi imeli čimprej zopet podoben večer z govori o naših delavskih zakonih in drugih vprašanjih, ki nas v teh časih najbolj zanimajo. Ker pa so predavatelji zavzeti s predavanji po drugih krajih, so Rušani vabljani, da se udeležijo podobnega predavanja to nedeljo, dne 14. t. m. v Selnici ob Dravi, ki prične ob 9. uri v gostilni Lipar. S tem bomo izkazali obenem svojo pozornost sosedom, ki so se že ponovno izkazali kot eni najbolj zavednih naših sodrugov, posebno pa lanskega decembra. Z ozirom na zimski čas pa bo to tudi lep kratek izlet in se bomo v družbi Selnčanov, domaćih naših Strnadov ter predavateljev iz Maribora tudi po domače porazgovorili kar nas ravno zanima. Predavata ss. dr. Reisman in Eržen. Pričakujemo res številen obisk iz Ruš. — Selnčan.

ZAHVALA

Zahvaljujemo se našemu šefu gospodu **Dragu Rogliču** za vsa prelepa darila, ki nam jih je podaril ob dvajsetletnici obstoja podjetja.

Obenem se mu zahvaljujemo za ponovno zvišanje plač ter mu želimo še mnogo let uspešnega delovanja!

Nastavljeni industrije čevljev

„KARO“
MARIBOR

Možnost širše vladine koalicije

O tem se mnogo govori.

Kmetiški minister Branko Čubrilović je povedal novinarjem, da je pristaš širše vladne kombinacije, zlasti, ker je zemljoradniška stranka naklonjena sestavi vlade široke koncentracije.

To stališče poudarjajo tudi samostojni demokrati.

Misel o široki koncentracijski vladi ni tuja niti meščanskim opozicionalnim

strankam. Preklicujoč poročilo o svojem govoru v Vukovaru, je Miša Trifunović označil samo oni del kot netočen, ki vsebuje trditev, da pride že skoraj do nove vlade.

Vse to, razume se, ne pomeni, da pride do koncentracijske vlade.

»Radn. Nov.«, B.

Razno

Hripa se pojavlja v Sloveniji. V Mariboru in Ljubljani se hripa naglo širi, čeprav je mrzlo in suho vreme. Kdor oboli za hripo naj se pazi, da ozdravi, ker je sicer v nevarnosti, da oboli za pljučnico itd.

S strižninom sta se zastupila 22 letna služkinja Angela Zrnelova in 22 letni Jožef Til, vojak iz Vršca v Škofji Loki. Zrnelova je bila trup iz obupa, ker se je njen izvoljenec tisti dan poročil z drugo, Til pa iz ljubezni do Zrnelove, v katero se je zagledal v času svojega bivanja v Škofji Loki. Ko je videl, da je Zrnelova stresla nek prašek v vodo in pila, je pil še sam. V pravilni slutnji, da se dekle hoče zastrupiti, Oba sta umrla.

Odstavljeni vodja davčne uprave v Jajcu je ustrelil davčnega inspektorja. Finančni minister je odstavljen vodjo finančne davčne uprave v Jajcu Djordje Radivojiša. Ko bi bil moral dne 9. t. m. Radivojiša izročiti ključke inspektorju Fuadu Dervišu, je potegnil revolver in ga ustrelil.

Gangsterski napadi sredi Zagreba. Zadnjič so neznani lopovi napadli v zgodnjih večernih urah blaginika zavarovalnice »Rosia Foncier« v prostorih na Jelačićevem trgu. Te dni pa je nek tolovaj ustavljen sredi noči na trgu v bližini Illice nekega novinarja in ga z revolverjem v roki prisilil, da mu je izročil denar iz svoje denarnice, nakar je izginil v megli. Novinar ugotavlja, da ni bilo v tistem času daleč naokoli nobenega stražnika. — V Zagrebu je bil poslednje mesece povodom uličnih demonstracij razbitih več izloženih oken prodajalnic orožja in orožje iz njih pokradeno. Izgleda, da so v demonstracijah sodelovali gangsterji, ki so se na lahek način oborožili.

Okrog 185.000 tirolskih Nemcev se mora v teku dveh let izseliti iz južne Tirolske. Nemčija bo te izseljence baje naselila na bivšem poljskem ozemlju. Ostali Nemci bodo ostali v Italiji.

Radi silne povodnji v Bolgariji so tri vasi, kjer prebiva okrog 2000 prebivalcev popolnoma odrezane od sveta. Oblast je organizirala posebno reševalno akcijo.

7 mrtvih in 19 ranjenih vojakov je terjala železniška nesreča, ki se je dne 6. t. m. dogodila v bližini Pariza.

Tudi Angleži bodo dobivali nekatera živila samo v omejeni količini. Kot že napovedano, bodo v januarju tudi v Angliji omejili kupovanje nekaterih vrst živil. Surovega masla bo dobil vsak prebivalec po 120 g na teden, sladkorja 360 g, 135g slanine, 105 g gnjati in vrhu tega bo omejena tudi potrošnja mesa. Ta omejitev potrošnje je potrebna radi tega, da bodo transportne ladje čim bolj razbremenjene s prevozom življenjskih potrebščin.

Koliko bencina in nafte so zaplenili Angleži in Francozi Nemcem. Od početka vojne in do konca decembra 1939 so Angleži in Francozi zaplenili toliko bencina in nafte namenjene za Nemčijo, da bi 50 nemških bombnikov lahko vsak dan skozi 18 mesecev letelo med Nemčijo in Anglijo in nazaj.

Iz Češke

Poslabšanje zavarovanja rudarjev. Vlada Protektorata je izdala naredbu, po kateri se zavarovanje rudarjev na Češkem zniža na stopnjo zavarovanja ostalih delavcev, ker so prišle Bratovske skladnice zopet v finančno krizo. Vlada utemeljuje to uredbo s tem, da je treba sanirati Bratovske skladnice, katerim so se zmanjšala sredstva vsled odcetive Sudetskega ozemlja in porasta bolezni in nezgod rudarjev — radi pospešenega dela v zadnjem času.

Čehi se trudijo za svoje liste. Kljub težavnim razmeram in vojnemu stanju skušajo Čehi vzdržati svoje časopise na dosedanj višini. Božične in novoletne številke so izšle v izredno velikih nakladah in s krasnimi kulturnimi prilogi. Dnevnik »Narodni práce«, ki je od 1. januarja glasilo edine strokovne centralne delojemalcev, je izšlo za novo leto na 36. straneh in razen tega še na 6 straneh »Večernik« tega dnevnika. List je tudi bogato ilustriran. Bivši minister socialne politike ing. Nečas ima v tej novoletni številki važen članek o glavnih nalogah urada za določevanje cen, ki ima nalogo varovati ljudstvo dosedanj obseg prehrane in tudi pošteno podjetnost.

Koliko je krematorijev na Češkem? Na Češkem je sedaj 9 krematorijev, ki so sorazmerno razdeljeni na posamezne okraje. Sredino Češke je zajel krematorij v Pragi, ki ima z ozirom na milijonsko mesto največjo frekvenco, letos že 2640 kremacij. Vzhodna Češka ima krematorij v Pardubicah, ki zaznamuje od januarja 526 kremacij. Zahodni del Češke ima krematorij v Plznu, ki beleži letos 235 kremacij. Sever ima krematorij v Semilih, ki je dosegel letos 153 kremacij in na jugu, v Čeških Budějovicah so izvršili 135 kremacij. Razen tega je krematorij v Nimburku, kjer je bilo letos 200 upepeljitev. Na Moravi so dosegli 3 krematoriji: v Brnu (od januarja 499 kremacij), v Moravski Ostravi (238 kremacij) in v Olomucu (211 kremacij). Ker se na Češkem ideja kremacije stalno širi, se pripravljajo v Pragi na zgradbo drugega krematorija v mestu Taboru imajo že v proračunu zgradbo krematorija, a tudi nekatera druga mesta se že zato zanimajo, tako da se bo število krematorijev v bližnjih letih znatno povečalo.

Zadnje vesti

Parnik natovoren s kolonialnim blagom, zlasti tudi s kavo, je dospel v sušaško luko. Angleži, ki so nam blago dobavili, zahtevajo jamstvo, da blago ne bo prodano Nemčiji.

Nov pravilnik za finančno pomožno osebo je podpisal finančni minister, s čemer se bo, kakor se zatrjuje, položaj finančnih organov izboljšal.

Za delavstvo monopolskih obratov je v imenu svobodne strokovne organizacije interveniral pri glavni monopolski upravi tajnik organizacije s. Belić. Obljubljeno mu je bilo, da bo več zahtev delavstva ugodno rešenih.

Novi prostovoljci za Finsko, 2000 po številu, so odšli iz Švedske.

Poslovne knjižice in legitimacije

Vsaj za nezaposlene brezplačno.

S 1. januarjem 1940 je stopila v veljavo obveznost delavskih poselskih knjižic in nameštenskih legitimacij. Naredba je bila sicer že prej razglašena, vendar je naval za izstavo knjižic in legitimacij ogromen šele sedaj ob novem letu. Občinske uprave in policijske oblasti bodo potrebovale precej časa, preden bodo mogle ustreči strankam.

Primerno je zaraditega, da se rok za obveznost teh dokumentov brez sankcij podaljša vsaj za par mesecev.

Še ena stvar je, ki otežkoča interesentom nabavo dokumenta. Nabava velja 40 do 50 din, to je, pristojbina za dokument din 10, oziroma din 20 ter slike, kar je za marsikoga že precejšen kapital.

Imamo namreč tisoče nezaposlenih in takih, katerih zaslužek ne zadošča niti za najskromnejše preživljanje, ki dokumenta tudi ne morejo dobiti brez navedene denarne žrtve. Za te naj bi občina ali država, ob dokazani potrebi, nabavila ta dokument brezplačno, ker služi inter-

esom države v svrhu evidence in identifikacije oseb.

Kakor čujemo, se bo rok za obveznost nekaj podaljšal, potrebno bi pa bilo, da se onim, ki nimajo sredstev za nabavo dokumenta, ta brezplačno dobavi.

Za obrambo švice. Po vestih švicarskih listov bo te dni sestavljen četrti švicarski armadni zbor za obrambo države.

„Delavska Politika“ ne dobiva nobenih subvencij, zato povarnaj naročnino takoj!

TISKOVNI SKLAD

Maribor: Haber Henrik din 150; Sv. Lovrenc n. P.: Na predavanju 7. t. m. zbrali din 72; Novo mesto: Moretti Jos. din 5; Št. Vid n. Ljublj.: Habjan Hilarij din 100. — Iskrena hvala. Posnemajte!

Par nasvetov tistim, ki goje zimski sport

Pri zimskem sportu in sploh pri gibanju na prostem v mrzlem letnem času, se je treba ozirati na mnogo več činiteljev, ki utegnejo škodljivo vplivati na človeka in ki jih je treba zato čim bolj pobijati, kot pa v poletnem času.

Predvsem trpi vsled mraza, vetra, mokrote, megle in snega koža na obrazu. Tanke, vrhkožne stanice se vsled mraza skrčijo na minimum, potem omrtve in s časoma zgube vsako prožnost. V tem tiči vzrok trajne rdečice v obrazu, ki je posledica mraza.

Zato je treba kožo ščititi pred vplivom vetra in vremena. To se doseže najbolje na ta način, da se kožo namaže z masčobo. Predno gre človek za dalj časa na prosto, bi moral obraz namazati s kremo. Vazelina in takozvanih brezmaslnih mazil koža ne vpija in za to svrhu niso porabna.

Kadar človek pride iz mrzlega na toplo, je hitra sprememba temperature škodljiva. Počasno ogretje vpliva mnogo bolj ugodno, posebno še na krčenje in širjenje stanic.

Ako je koža preveč občutljiva, potem niti poleti ni priporočljivo umivanje z docela mrzlo vodo. Mlačna voda je primernejša. Osušnje kože naj se izvrši bolj z vpijanjem mokrote v obrišačo, kot pa z drgnjenjem. Ako pa se je kljub opreznosti naselila rdečica v obrazu, potem je temu mogoče odpomoči z diatermijo itd.

Pri sportu v višinskih legah nad 1000 metrov se pridruži vsem tu opisanim škodljivim vpli-

vom za kožo tudi višinsko sonce. Ne samo, da se lahko pokažejo pege na koži, dobi človek tudi opekline in to celo v obliki mehurev. Zato je treba biti na višinah oprezen poleti in pozimi. Proti sončnim žarkom zadostuje že masčobna mazila, ki se uporabljajo proti mrazu. Seveda so mazila proti vplivu sončnih žarkov — mazila, ki vsebujejo rjave ali rdečkaste barvne snovi in ne propuščajo ultravioletnih žarkov — še boljše. Dežniki, šali in obleka v rdečkasti, rjavkasti, zeleni, rjavi ali rumeni barvi — čim temnejša je barva, tem boljja je — prav tako ne prepuščajo ultravioletnih žarkov.

Razen teh mer opreznosti za kožo, se je treba varovati tudi pred mrazom. Volnena podobleka za roke in noge je za vsakogar, ki goji zimski sport neobhodno potrebna. Roke je treba umivati samo v topli vodi in jih pred odhodom na prosto namazati z masčobo. Docela napačno je greti mrzle roke ob peči, ampak jih je treba segreti z drgnjenjem.

Ako so ušesa občutljiva, jih je treba istotako namazati z masčobo.

Kdor trpi radi mraza, mora začeti z zdravljenjem že spomladi ali pa zgodaj jeseni, predno začne mraz.

Na vse to se je treba ozirati zlasti tistim, ki goje zimski sport, ker se vsi ti zadržujejo navadno zelo dolgo na prostem pri sankanju, smučanju, drsanju itd. Kdor ne štiti dovolj svojega telesa pred mrazom, mora navadno pozneje prenašati neprijetne posledice.

Delavski pravni svetovalec

Zgradarina (Leše)

Vprašanje: Sem upokojen rudar in imam skromno koč, v kateri stanujem, pa mi je kljub temu davčna uprava tudi od te male hiše predpisala zgradarino. Ali utemeljeno?

Odgovor: Zgradarino so oproščene le zgradbe, ki služijo izključno kmetovalcem in njih delavcem po vaseh in selskih občinah. Ako niste kmetovalci, morate plačati zgradarino, ne glede na to, da imate le nizko rudarsko pokojnino. Če pa se Vam zdi zgradarina previsoka, se pritožite zoper prvi predpis, ko ga zopet dobite in pojasnite davčni upravi morda s kakim potrdilom občine, koliko bi znašal donos take stavbe, če bi jo dali v najem, ako mislite, da Vam je davčna uprava donos izračunala previsoko.

Zvišanje pokojnin in rent pri Bratovski skladnici

Vprašanje: § 164 pravil Bratovske skladnice določa, da se morajo sorazmerno zvišati tudi tekoče rente ali pokojnine, ako se poveča draginja in z njo zaslužki zaposlenih delavcev. To povečanje se izvrši, ako ga dovoljujejo razpoložljiva denarna sredstva. Kam naj se obrnem, da bi mi zvišali pokojnino?

Odgovor: Poedini zavarovanec ne more v tem oziru ukreniti ničesar. Potrebno bi bilo, da se to vprašanje sproži pri upravi Bratovske skladnice. Obrnite se v to svrhu vsi prizadeti na Vaše strokovne organizacije.

Plačilo za razlašeno zemljišče (Sevnica)

Vprašanje: Ko so gradili železnico, so razlástili med drugimi tudi moje zemljišče, ter sem se z železniško upravo sporazumel glede odkupne cene. Sedaj mi hočejo od te kupnine naenkrat odtegniti 3 odst. v korist državne blaginje. Ali upravičeno?

Odgovor: Železnica Vam mora plačati toliko, kolikor ste se z njo pogodili in Vam

sme odtegniti kak znesek le, če je bilo tako dogovorjeno. Če Vam ne bodo plačali vsega, za kar ste se pogodili, bodele morali za ostalek tožiti državo.

Režijska vozšina (Zagreb)

Vprašanje: Rad bi začela z branjarjo, pa se bojim, da bi mi železnica odvzela v tem slučaju legitimacijo za režijsko vožnjo. Kako je s tem?

Odgovor: Po našem mnenju Vam železnica legitimacije ne bo mogla odvzeti, tudi če bodele imeli branjarjo. Sicer je pa najbolje, da stopite na železniško direkcijo in se tam informirate.

LJUDSKA SAMOPOMOČ

v Mariboru, reg. pom. blaginja

mana domača zavarovalna ustanova v Dravski banovini, ki plodonosno deluje že od leta 1927 in je izplačala tekom obstoja nad 37 milijonov din na pogrebnišnih in dot.

Zavaruje za pogrebnišne zdrave osebe obeh spolov od 17. do 70. leta do največ din 10.000 — in

za otro mladoletne od 1. do 16. do največ din 25.000 — plačljiva ob dojenem 21. leta.

ZAHTEVAJTE BREZPLAČNO IN BREZOBVEZNO POJASNILA

Naši čitatelji kupujejo najcenejše pri naših inzerentih!

MALI OGLASI

Moške, ženske obleke, predpasnike, srajce, nogavice, kravate, pletenine, čipke, gumbi; moške, ženske šofe, belo platno in splošno manufakturno blago nudi v veliki izbiri in nizkih cenah Magdalenska oblačilnica
A. Kumperšček, Maribor (Palaca dr. Sedaj)
Valvazorjeva — Obovarkova ulica — (smer Frankopanova ul.)
Moške, ženske obleke po meri. Krojač v hiši.

FRANC REICHER, MARIBOR

Tržaška cesta 18, se priporoča cenj. občinstvu za izdelavo oblek za gospode in dame po najnižjih dnevni cenah. Hitra izdelava.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. Telefon št. 2324